

**ИЗВЕШТАЈ О СПРОВЕДЕНОЈ АНАЛИЗИ ЕФЕКТА
НАЦРТА ЗАКОНА О СЕМЕНУ И САДНОМ МАТЕРИЈАЛУ
ПОЉОПРИВРЕДНОГ И УКРАСНОГ БИЉА**

**КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА АНАЛИЗУ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА
И ПРАВИЛНО ДЕФИНИСАЊЕ ПРОМЕНЕ КОЈА СЕ ПРЕДЛАЖЕ
(ПРИЛОГ 2)**

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

У области производње семена и садног материјала прате се, према врстама, површине под семенским усевама, укупна количина произведеног семена и укупна количина садног материјала. Наведени показатељи се прате, како би се имао реалан увид у количине репродуктивног материјала, семена и садног материјала који је расположив и намењен за сетву, за садњу и за извоз.

Производња семена и садног материјала веома варира у зависности од много фактора, пре свега од понуде и тражње на домаћем и светском тржишту, планираних сетвених површина, постојања субвенција и подстицаја у пољопривреди, планираног извоза и могућности, климатских услова и многих других фактора.

У Регистар произвођача семена, расада, мицелија јестивих и лековитих гљива уписано је 209 субјеката (у 2023. години било је активно 139 произвођача) и 115 субјекта је уписано у Регистар дорађивача семена. У Регистар произвођача садног материјала воћака, винове лозе и хмеља уписано је 392 (у 2023. години било је активно 187 произвођача садног материјала). На годишњем нивоу буде издато између 2600 и 3300 Уверења о признавању семенског усева и 2500 до 3000 Сертификата о производњи садног материјала воћака и винове лозе.

Производња семена и садног материјала најважнијих биљних врста представљена је у следећим табелама.

Табела 1: Површина под производњом сертифициваног семена у Републици Србији (ha); 2019-2023. година

Култура	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Озима и јара пшеница	13.382	15.050	14.088	12.020	21.039
Озими јечам	450	2.487	2.141	1.888	2.757
Јари јечам	43	64	0	0	0
Озими овас	164	0	139	130	188
Јари овас	0	1.547	0	0	0
Озиме и јаре тритикале	490	643	609	330	664
Озима раж	16	34	28	23	25
Кукуруз	6.336	2.472	7.847	10.516	7.413

Соја	9.874	3.849	5.388	5.377	5.822
Сунцокрет	1.425	891	1.563	1.948	1.373
Уљана репица	304	113	61	94	144

Извор: МПШВ, Управа за заштиту биља (Извештај о стању у пољопривреди у Републици Србији у 2023. години)

Табела 2: Производња сертифициваног семена у Републици Србији (t); 2019-2023. година

Култура	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Озима и јара пшеница	77.967	98.884	101.561	71.971	83.063
Озими јечам	2.745	16.795	15.839	11.839	15.826
Јари јечам	93	254	0	0	0
Озими овас	718	0	465	510	677
Јари овас	0	5.246	0	0	0
Озиме и јаре тритикале	2.426	3.845	4.164	2.114	1.088
Озима раж	66	30	132	94	76
Кукуруз	19.624	5.947	21.077	16.850	21.339
Соја	28.827	12.224	15.481	11.150	17.572
Сунцокрет	1.509	1.229	1.891	2.003	1.371
Уљана репица	345	261	133	265	601

Извор: МПШВ, Управа за заштиту биља (Извештај о стању у пољопривреди у Републици Србији у 2023. години)

Табела: 3. Производња садног материјала у Републици Србији (ком); 2021-2023. година

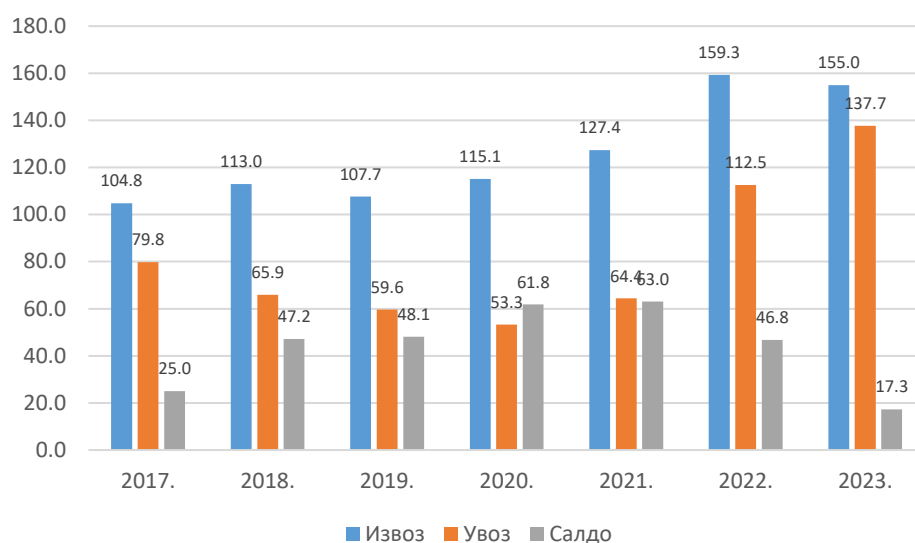
Биљна врста	2021.	2022.	2023.
Јабука (Malus domestica)	14.500.000	22.000.000	12.000.000
Винова лоза (Vitis vinifera)	17.500.000	21.000.000	10.000.000

Леска (<i>Corylus spp</i>)	1.500.000	4.000.000	2.500.000
Малина (<i>Rubus ideus</i>)	2.000.000	4.500.000	2.500.000
Шљива (<i>Prunus domestica</i>)	1.750.000	3.400.000	1.600.000
Вишња (<i>Prunus cerasus</i>)	1.900.000	2.300.000	1.300.000
Крушка (<i>Pyrus communis</i>)	2.300.000	3.200.000	2.500.000
Дуња (<i>Cydonia oblonga</i>)	360.000	650.000	280.000
Бресква (<i>Prunus persica</i>)	204.000	350.000	140.000
Нектарина (<i>Prunus persica</i> var. nectarina)	180.000	200.000	90.000
Кајсија (<i>Prunus armeniaca</i>)	370.000	620.000	280.000
Трешња (<i>Prunus avium</i>)	780.000	1.600.000	690.000
Бадем (<i>Prunus dulcis</i>)	40.000	50.000	30.000
Орах (<i>Juglans regia</i>)	280.000	350.000	240.000
Купина (<i>Rubus spp</i>)	130.000	270.000	220.000
Боровница (<i>Vaccinium spp</i>)	330.000	690.000	240.000
Јагода (<i>Fragaria spp</i>)	1.500.000	750.000	350.000

Извор: МПШВ, Управа за заштиту биља (Извештај о стању у пољопривреди у Републици Србији у 2023. години)

Спољнотрговинска размена семена пољопривредног биља Републике Србије са светом у 2023. години износила је у укупном износу од 292,7 мил. € (174.565 тона). Од тога је из Републике Србије извезено 128.681 тоне (155,0 мил. €), а увезено је око 45.884 тоне, што вредносно износи 137,7 мил. €. У посматраном периоду забележен је суфицит у размени семена пољопривредног биља са светом у износу од 17,3 милиона €. У извозу је постигнута просечна цена од 1.204,4 €/т, док је просечна увозна цена износила 3.001,1 €/т.

Графикон 1. Спољнотрговинска размена семена пољопривредног биља за

период 2017-2023. (у милионима €)

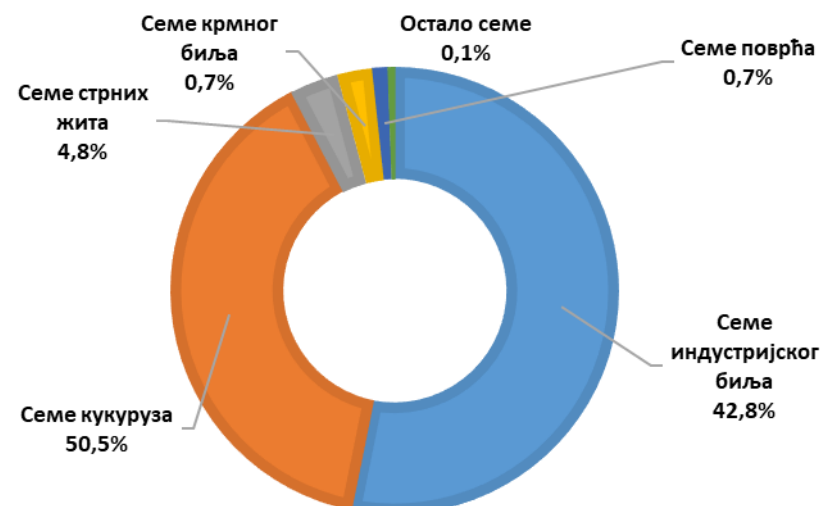
Извор: РЗС, прерачун ПКС.

Табела 4. Извоз и увоз семена пољопривредног биља у 2023. години

Биљна врста	ИЗВОЗ		УВОЗ		САЛДО	
	Количина, у тонама	Вредност, 000 евра	Количина, у тонама	Вредност, 000 евра	Количина, у тонама	Вредност, 000 евра
Семе индустријског биља	100.085	66.395	8.548	37.491	91.537	28.904
Семе кукуруза	20.399	78.308	12.796	62.486	7.604	15.821
Семе стрних жита	6.216	2.886	2.746	1.563	3.470	1.323
Семе поврћа	957	2.868	21.285	33.843	-20.327	-30.975
Семе крмног биља	947	3.729	494	1.404	453	2.325
Остало семе	77	802	15	915	62	-113
УКУПНО	128.681	154.988	45.884	137.702	82.798	17.286

Извор: РЗС, прерачун ПКС.

Графикон 2. Структура извоза семена пољопривредног биља у 2023. години

Извор: РЗС, прерачун ПКС.

Табела 5. Извоз семена пољопривредног биља, по групама производа, у 2023. и 2022. години

Биљна врста	2023.			2022.			Индекс 2023/2022
	Количина, у тонама	Вредност, 000 EUR	Цена EUR/t	Количина, у тонама	Вредност, 000 EUR	Цена EUR/t	
Семе индустријског биља	100.085	66.395	663,4	114.770	84.005	731,9	79,0
Семе кукуруза	20.399	78.308	3.838,7	23.656	62.047	2.622,9	126,2
Семе стрних жита	6.216	2.886	464,4	9.826	5.517	561,4	52,3
Семе крмног биља	957	2.868	2.995,8	1.441	4.039	2.803,4	71,0
Семе поврћа	947	3.729	3.936,4	941	2.866	3.046,7	130,1
Остало семе	77	802	10.443,2	90	802	8.957,3	100,0
УКУПНО	128.681	154.988	1.204,4	150.723	159.275	1.056,7	97,3

Извор: РЗС, прерачун ПКС.

Табела 6. Увоз семена пољопривредног биља, по групама производа у 2023. и 2022. години

Биљна врста	2023.			2022.			Индекс(%) 2022/2021
	Количина, у тонама	Вредност, 000 EUR	Цена EUR/t	Количина, у тонама	Вредност, 000 EUR	Цена EUR/t	
Семе поврћа	21.285	33.843	1.590,0	23.887	33.059	1.384,0	102,4
Семе кукуруза	12.796	62.486	4.883,4	10.105	43.415	4.296,5	143,9
Семе индустријског биља	8.548	37.491	4.385,9	11.990	32.229	2.688,1	116,3
Семе стрних жита	2.746	1.563	569,2	1.403	1.004	715,7	155,7
Семе крмног биља	494	1.404	2.839,5	748	1.930	2.579,7	72,7
Остало семе	15	915	60.495,4	13	816	64.499,7	112,1
Коначни збир	45.884	137.702	3.001,1	48.145	112.453	2.335,7	122,5

Извор: РЗС, прерачун ПКС.

2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство) разматрало је могућност задржавања постојеће законске регулативе, као и могућност њене корекције кроз измене и допуне важећих закона и подзаконских аката из области семена и садног материјала. Министарство је дошло до закључка да је најбоље да се са аспекта ефикасности, усаглашености, делотворности и једноставности ова област регулише једним законом, из разлога

што је ова област на овакав начин регулисана и у већини земљама у окружењу, као и у Европској унији.

3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Област семена и садног материјала пољопривредног и украсног биља тренутно је регулисана Законом о семену („Службени гласник РС”, број 45/05, 30/10 - др. закон), Законом о семену и садном материјалу („Службени гласник РС”, број 54/93, 67/93 – др. закон, 35/94, 43/94 – исправка, 135/04 – др. закон, 18/05 – др. закон, 45/05 – др. закон, 101/05 - др. закон), Законом о садном материјалу воћака, винове лозе и хмеља („Службени гласник РС”, бр. 18/05 и 30/10 - др. закон), и Законом о репродуктивном материјалу шумског дрвећа („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 8/05 и 41/09), као и већим бројем правилника који су донети на основу ових и неких других закона.

Основни проблем постојеће законске регулативе је то што она није у потпуности усаглашена са прописима Европске уније, односно са Маркетинг директивама Европске уније.

Доношењем Нацрта закона о семену и садном материјалу пољопривредног и украсног биља (у даљем тексту: Нацрт закона), област семена и садног материјала пољопривредног и украсног биља била би обједињена и у потпуности уређена једним законом који би дефинисао процес производње, контроле производње, дораде, квалитета, промета и увоза семена и садног материјала пољопривредног и украсног биља.

4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

Поједине одредбе постојећих закона у овој области у великој мери су застареле посебно из ралога што су донете пре много година, а у међувремену развијене су и нове технологије и међународно тржиште уређено је новим прописима. Најбољи пример за ово је поступак додељивања послова путем овлашћења, у претходном периоду у складу са садашњим прописима послови од јавног интереса (у овом случају послови контроле производње семена и садног материјала) додељивани су, односно поверавани су решењем, нови закон предвиђа Конкурс и Уговор, као прецизну процедуру којом се детаљно дефинишу права и обавезе укључујући и финансијску страну.

Такође, претходна законска решења у одређеним областима нису имала прописане одређене одредбе, конкретно одредбе у вези са нормама (захтевима) квалитета, те је област квалитета семена и садног материјала остала недефинисана и тренутно су на снази поједини подзаконски прописи који су стари 40 - 50 година и као такви су у највећем делу превазиђени.

Постоји проблем смањења коришћења сертификованог семена и повећаног коришћења тзв. „семена са тавана”, што негативно утиче на укупну пољопривредну производњу, на ширење болести и сл.

5) Која промена се предлаже?

Нацрт закон и подзаконски прописи који ће бити донети на основу њега, доносе промене у складу са Маркетинг Директивама ЕУ, решиће се бројни проблеми постојећих прописа у овој области, и то:

1) категорије семена и садног материјала које до сада нису постојале у закону (категирија стандардно семе и категорија комерцијално семе), нису биле у потпуности дефинисане на начин како је то уређено у већини европских земаља што је често представљало проблем при извозу;

2) важећим Законом о садном материјалу воћака, винове лозе и хмеља није дефинисано питање стручне контроле производње са аспекта утврђивања припадности и чистоти сорте. Нацртом закона прописује се да контрола производње обухвата и утврђивање припадности сорти, као и други део који се односи на квалитет садног материјала. Напомињемо да у време када су доношени тренутно важећи закони, норме квалитета семена и садног материјала нису могле бити регулисане прописима из ове области, већ пратећим прописима донетим на основу Закона о стандардизацији што је било у надлежности другог министарства. Ти прописи су у многоструци превазиђени, стога постоји потреба да се они другачије дефинишу. Нацртом закона решава се и тај проблем.

Нацртом закона уводе се и неки нови појмови и поступци, као нпр. појам „контроле производње семена и садног материјала „под надзором”, уводи се појам „мали произвођач” и „локално тржиште”.

Појам малог произвођача и локалног тржишта је значајан због тога што је то једна од обавеза усаглашавања са прописима Европске уније, а истовремено то је значајно за произвођаче садног материјала украсног биља који се у складу са постојећим прописима не препознају као такви и којима треба омогућити да се баве производњом садног материјала украсног биља по мање строжијим условима, што има омогућава јефтинију производњу (нема посебних контрола које захтевају плаћања), а истовремено су уведени у евиденцију субјеката које треба контролисати, уз напомену да се ради само о садном материјалу украсног биља и појединог повраћа.

Нацртом закона и прописима донетим на основу овог закона уредиће се област „украсног биља”, која до сада у потпуности није била обухваћена нити једним законом.

У погледу самог поступка сертификације семена, имајући у виду да се сада поступак сертификације завршава издавањем уверења о признавању семенског усева, а Нацртом закона се прописује да се сертификација завршава сертификатом, као документом који гарантује порекло и квалитет партије семена, што до сада није био случај јер се поступак „званичне контроле”, завршавао Уверењем о признавању семенског усева. Такође, Нацрт закона уводи и јединствено вођење регистра за семе и садни материјал и прецизније дефинише упис субјекта, а категорије семена и садног материјала биће у потпуности усклађене са маркетинг директивама ЕУ.

6) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Доношење Нацрта закона са променама које он доноси, заједно са доношењем свих подзаконских аката, неопходно је у поступку усаглашавања прописа са прописима Европске уније, а истовремено је корисно због успостављања комплетнијег система контроле производње и промета семена и

садног материјала пољопривредног и украсног биља. Наведена промена, након доношења свих подзаконских аката, доноће потпуну усаглашеност са следећим Маркетинг директивама Европске уније, и то:

- 1) Директива Савета 66/401/ЕЕЗ од 14. јуна 1966. године о стављању на тржиште семена крмног биља (СЛ L 125, 11. 7. 1966.);
- 2) Директива Савета 66/402/ЕЕЗ од 14. јуна 1966. године о стављању на тржиште семена житарица (СЛ L 125, 14. 6. 1966.);
- 3) Директива Савета 68/193/ЕЕЗ од 9. априла 1968. године о стављању на тржиште садног материјала за вегетативно умножавање винове лозе (СЛ L 93, 17. 4. 1968.);
- 4) Директива Савета 98/56/ЕЗ од 20. јула 1998. године о стављању пољопривредног садног материјала украсног биља на тржиште (СЛ L 226, 13. 8. 1998.);
- 5) Директива Савета 2002/53/ЕЗ о заједничкој сортној листи пољопривредних биљних врста (СЛ L 193, 20. 7. 2002.);
- 6) Директива Савета 2002/55/ЕЗ од 13. јуна 2002. године о стављању на тржиште семена поврћа (СЛ L 193, 20. 7. 2002.);
- 7) Директива Савета 2002/56/ЕЗ од 13. јуна 2002. године о стављању на тржиште семенског кромпира (СЛ L 193, 20. 7. 2002.);
- 8) Директива Савета 2002/57/ЕЗ од 13. јуна 2002. године о стављању на тржиште семена уљарица и предивног биља (СЛ L 193, 20. 7. 2002.);
- 9) Директива Савета 2002/54/ЕЗ од 13. јуна 2002. године о стављању на тржиште семена репе (СЛ L 193, 20. 7. 2002.);
- 10) Директива Савета 2008/72/ЕЗ од 15. јула 2008. године о стављању на тржиште садног материјала поврћа, осим семена (СЛ L 205, 1. 8. 2008.);
- 11) Директива Савета 2008/90/ЕЗ од 29. септембра 2008. године о стављању на тржиште репродукционог садног материјала и садница намењених производњи воћа (СЛ L 267, 8. 10. 2008.).

**7) На које циљне групе ће утицати предложена промена?
Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.**

Предложена законска решења ће утицати на следеће циљне групе:

- 1) овлашћене лабораторије,
- 2) научноистраживачке организације,
- 3) пољопривредне стручне службе,
- 4) Дирекцију за националне референтне лабораторије,
- 5) правна лица и предузетнике који обављају делатност произвођача семена и дорађивача семена, односно делатност произвођача садног материјала;
- 6) потрошаче (хране и украсног биља)

Предложена законска решења позитивно ће утицати и на све пољопривредне произвођаче, јер ће се његовим доношењем омогућити производња квалитетног семена и садног материјала пољопривредног и украсног биља; на произвођаче и дорађиваче семена и садног материјала, због боље дефинисаних контрола свих фаза у процесу производње и дораде семена и садног материјала; утицаће на повећање економичности биљне производње, повећање промета и извоза семена и садног материјала, повећање конкурентности на

светском тржишту, као и на државу у целини кроз повећање бруто националног дохотка; као и на испуњавање обавеза регулисања законске регулативе у процесу усаглашавања домаћег законодавства са прописима Европске уније.

8) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Не постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена, јер поједине области (нпр. „укусно биље“) нису у потпуности обухваћене нити једним прописом, а у постојећим законским прописима не постоји правни основ којим би се доносили правилницима којима би се вршила имплементација прописа Европске уније.

9) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

Промену, односно усаглашавање постојећих прописа са прописима Европске уније није могуће извршити применом важећих прописа, јер поједине области (нпр. „укусно биље“) нису у потпуности обухваћене нити једним прописом, а у постојећим законским прописима не постоји правни основ којим би се само правилницима извршила имплементација прописа Европске уније. Једини исправан поступак јесте доношење новог закона, као општег оквирног закона који ће имати правне основе за доношење правилника којима ће се појединачно у потпуности вршити имплементација прописа са прописима Европске уније.

10) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (*status quo*).

Уколико не би дошло до доношења Нацрта закона и подзаконских аката на основу њега, постојећа законска регулатива у области семена и садног материјала пољопривредног и украсног биља не би била усаглашена са Маркетинг Директивама ЕУ, а самим тим не би могло доћи до окончавања поступка приступања и чланства у Европској унији.

11) Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

Све државе које су прошле поступак придруживања Европској унији и које су касније постале чланице Европске уније, морале су усагласити и имплементирати прописе у области семена и садног материјала пољопривредног и украсног биља са Маркетинг Директивама ЕУ.

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ЦИЉЕВА (ПРИЛОГ 3)

1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

Нацртом закона стварају се услови за повећање производње и извоза семена и садног материјала, као и усклађивање са одредбама Директиве Европске уније.

2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доводе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

Предметном променом жели се постићи стварање услова за ефикаснију контролу производње семена и садног материјала, као и стварање услова за производњу квалитетнијег семена и садног материјала и бољу и профитабилнију производњу семена и садног материјала.

3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Доношење Нацрта закона усклађено је с постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетима политике Републике Србије у процесу интеграције наше земље у Европску унију.

4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Показатељи на основу којих је могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева су проценат повећања укупне производње семена и садног материјала, укупан проценат повећања извоза семена и садног материјала у дефинисаном временском периоду, повећање процента коришћења сертификованог семена, смањења процента присуства биљних болести сл.

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА ИДЕНТИФИКОВАЊЕ ОПЦИЈА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА (ПРИЛОГ 4)

1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „*status quo*” опција?

Имајући у виду да је реч о законској материји, увођење и измене предметне материје могу се вршити само изменом закона или новим законом. Како се материја која се уређује овим законом односи на већи број Маркетинг Директива Европске уније, измена закона није била могућа јер би промене захтевале измену више од половине чланова, тако да је једини могућ начин за усаглашавање прописа било доношење новог закона, са стварањем правних основа за доношење потребног броја правилника, па би се овим законом и

правилницима донетим на основу овог закона извршила потпуна имплементација законске регулативе Европске уније у овј области.

2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?

Не.

3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?

Не.

4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?

Не.

5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

Не

6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

Циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора биле су укључене у процес спровођења јавне политике, односно у процес писања овог закона.

Радна група за припрему текста Нацрта закона о семену и садном материјалу пољопривредног и украсног биља формирана је 2021. године, када се и кренуло са израдом Нацрта закона. У раду ове радне групе учествовали су релевантни стручњаци - представници института, факултета, министарства, удружења и асоцијација.

Такође, у раду су учествовали и експерти из Европске уније, у оквиру Пројекта Европске уније „Јачање капацитета за усклађивање са правним тековинама Европске уније у области пољопривреде, руралног развоја, безбедности хране, ветеринарске и фитосанитарне политике EuropeAid 138038/DH/SER/RS.

7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

/

8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Разматрањем свих опција констатовано је да је доношење новог Закона о семену и садном материјалу пољопривредног и украсног биља најбољи начин за имплементацију прописа Европске уније у овој области.

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА АНАЛИЗУ ФИНАНСИЈСКИХ ЕФЕКТА (ПРИЛОГ 5)

1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

Реализација овог закона, неће произвести значајне трошкове грађанима, привреди, јер трошкови који проистичу из Нацрта закона у највећем делу већ постоје као такви и у постојећој законској регулативи, постоје трошкови контроле производње семена и садног материјала (уплаћују се као административна такса за пријаву производње и за издавање документа, постоје трошкови за испитивање квалитета семена и издавање етикета и дорађивач те трошкове уплаћује директо пољопривредној стручној служби која издаје етикете.

Напомињемо да по новом закону, за део контроле производње под надзором Министарства, произвођач семена и садног материјала неће плаћати трошкове контроле производње јер ће те контроле обављати сам и сам ће издавати документа и штампати етикете.

2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

За спровођење овог закона у буџету Републике Србије за 2025. годину није потребно обезбедити додатна средстава, јер на позицији са које се врше плаћања за трошкове контроле производње семена и садног материјала обезбеђена су средства у износу од 602.000.000 динара. Укупан потребан износ зависи од обима производње, а у укупну суму ће се уклопити и лабораторијска испитивања. С обзиром да је за трошкове контроле производње семена и садног материјала у 2024. године утрошено 176.000.000 динара, као и да се површине под семенским усевима из године у годину смањују, сматрамо да ће постојећи износ средстава опредељен буџетом бити довољан.

Напомињемо да је Законом о републичким административним таксама прописано колики су трошкови контроле производње, таксативно по свакој биљној врсти за семе и садни материјал и да произвођачи семена и садног материјала тај износ уплаћују у буџет приликом пријаве производње и подизања докумената.

3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?

Спровођење изабране опције неће утицати на међународне финансијске обавезе.

4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

Нацртом закона не врши се оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада.

5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?

Да.

6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

Сматрамо да ефекти спровођења изабраних опција у овом закону неће битно утицати на расходе других институција.

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА АНАЛИЗУ ЕКОНОМСКИХ ЕФЕКТА (ПРИЛОГ 6)

1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Овим законом уређује се комплетна област семенарства и расадничарства у Републици Србији, изабрана опција неће проузроковати веће материјалне трошкове, с обзиром да у највећем делу и постојећа законска регулатива производи трошкове произвођачима и дорађивачима семена, ту се пре свега мисли на трошкове контроле производње семена и садног материјала, издавање докумената којима се потврђује сортност, утврђивање квалитета семена, и издавање етикета за семе и садни материјал, који су прописани у складу са чланом 18. Закона о семену („Службени гласник РС”, бр. 45/05 и 30/10), чланом 14. Закона о садном материјалу воћака, винове лозе и хмеља („Службени гласник РС”, бр. 18/05 и 30/10 – др. закона), односно Законом о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43 од 22/03, 51/03 - исправка, 61/05, 101 од 21/05. - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 93/12, 65/13 - др. закон, 83/15, 112/15, 113/17, 3/18 - исправка, 95/18, 86/19, 90/19 - исправка, 144/20, 138/22, 92 од 27/23, 94/24) - Тарифни број од 78а - 78з.

Смањење трошкова биће у делу производње, односно контроле производње семена и садног материјала за део који се ради под надзором Министарства и у том делу произвођачи неће имати трошкове контроле производње и издавање етикета јер ће те послове обављати сами.

Користи од овог закона имаће произвођачи и семена и садног материјала и субјекти који стављају на тржите и извозе семе и садни материјал јер ће се створити бољи услови за производњу квалитетнијег и боље контролисаног семена и садног материјала, а исту корист ће имати и корисници односно пољопривредни произвођачи јер уз квалитетнији репродуктивни материјал могу се очекивати већи приноси и већи профит.

Корист ће имати и надлежни органи који врше контролу, јер ће на бољи начин моћи да се има преглед свих поступака и свих трошкова који су неминовни у поступку контроле производње семена и садног материјала.

2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

Да, могу да утичу на конкурентност, јер боља контрола ствара бољи квалитет, а бољи квалитет ствара већу конкурентност, а истовремено повећава и могућност извоза у Европску унију и друге земље.

3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

Нацрт закона нема утицаја на услове конкуренције.

4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

Да, нова законска регулатива ствара могућност за примену и трансфер нових технологија у процесу производње семена и садног материјала,

Подзаконским актима, правилницима који ће се донети по донешењу Нацрта закона створиће се услови да се уведу у правни оквир и поједини поступци оплемењивача и производње семена и садног материјала који постојећом законском регулативом нису обухваћени (нпр. производња репродуктивног материјала културом ткива).

5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?

Да, производња семена и садног материјала представља велики потенцијал за стварање профита, наравно семе и садни материјал мора бити квалитетан и конкурентан, а одредбе Нацрта закона отварају могућности за контролу и сертификацију, која као таква може да ствара квалитетно семе и садни материјал.

6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Не очекују се наведени ефекти.

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА АНАЛИЗУ ЕФЕКТА НА ДРУШТВО (ПРИЛОГ 7)

1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

Позитивни ефекти доношења Нацрта закона огледају се у стварању ефикаснијег законодавног оквира у области производње и промета семена и садног материјала, што ће омогућити повећање конкурентности произвођача, а без повећања трошкова по грађане.

Овај закон грађанима неће изазвати додатне трошкове, из ралога што и постојећа законска регулатива проузрокује одређене трошкове произвођачима семена и садног материјала.

2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?

Ефекти реализације Нацрта закона неће штетно утицати на неку специфичну групу популације.

3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?

Овај закон нема утицаја на осетљиве друштвене групе, пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе.

4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

Обим производње семена и садног материјала сигурно утиче на тржиште рада и запошљавање. На обим производње семена и садног материјала сигурно утиче и позитивна законска регулатива јер се са истом утиче на

квалитену производњу, већи промет и извоз, али на обим производње утичу захтеви тржишта и многи други фактори.

Поред наведеног овај закон прописује да послове фитосанитарног инспектора и граничног фитосанитарног инспектора може да обавља и лице које има стечено високо образовање из научне области биотехничких наука (што је новина у односу на постојеће прописе) те ће ова промена утицати на раст запошљавања лица са стеченим високим образовањем из научне области биотехничких наука.

5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?

Да.

6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?

Не више од постојеће законске регулативе у овој области.

7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

Не, Нацрт закона не утиче на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу.

8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

Не, Нацрт закона не утиче на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе.

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА АНАЛИЗУ ЕФЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ (ПРИЛОГ 8)

1) Да ли изабрана опција утиче и у којем обиму утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, квалитет хране, урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије?

Овај закон не утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије.

Закон директно не утиче на квалитет и безбедност хране, али производња квалитетнијег семена и садног материјала може индиректно утицати на квалитет и безбедност хране.

2) Да ли изабрана опција утиче на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну?

Не.

3) Да ли изабрана опција утиче на здравље људи?

Не.

4) Да ли изабрана опција представља ризик по животну средину и здравље људи и да ли се допунским мерама може утицати на смањење тих ризика?

Не.

5) Да ли изабрана опција утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област?

Не

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА АНАЛИЗУ УПРАВЉАЧКИХ ЕФЕКТА (ПРИЛОГ 9)

1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

Нацртом закона не уводе се организационе, управљачке или институционалне промене.

2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

Постојећа јавна управа има капацитета за спровођење изабране опције.

У Министарству – Управи за заштиту биља, ради укупно 128 фитосанитарних инспектора (граничних фитосанитарних инспектора и фитосанитарних инспектора), који раде контроле унутар Републике Србије.

У Републици Србији постоји 27 пољопривредних стручних и саветодавних служби, које у овом тренутку раде послове контроле производње семена и садног материјала. Располажу са свом потребном опремом и имају око 50 запослених који раде послове контроле производње семена и садног материјала, односно стручне прегледе у пољу.

Поред наведених послова поједине пољопривредне стручне и саветодавне службе раде и огледе за послове признавања сорти пољопривредног биља, а једна пољопривредна служба ради издавање етикета за семе и садни материјал.

Такође у Републици Србији постоји 19 акредитованих лабораторија за испитивање квалитета семена, од чега три лабораторије имају ISTA акредитацију.

Сви ови субјекти заједно са запосленима обављаће послове и у складу са Нацртом закона, само ће послови бити прецизно делегирани Конкурсом, осим послова инспекцијског надзора који врше фитосанитарна инспекција.

3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?

За реализацију изабране опције није потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа нити било ког другог субјекта. Организација и пословање субјеката неће претрпети организационе и друге измене, једино ће се извршити уређивање и прераспорђивање послова и наложност у области производње, дораде испитивања квалитет, промета и увоза семена и садног материјала.

4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?

Изабрана опција је у сагласности са важећим прописима и усвојеним документима јавних политика.

5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?

Изабрана опција позитивно утиче на владавину права и безбедност, јер применом одредби Нацрта закона стварају се услови за спречавање сивог тржишта семена и садног материјала, спречавање ширења болести и штеточина, као и следљивост у области безбедности хране.

6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?

Изабрана опција омогућава транспарентност рада јавне управе имајући у виду да се истом утиче на производњу и стављање на тржиште

контролисаног и квалитетног семена и садног материјала, а истовремено и омогућава бољу контролу тржишта и спречавање нелегалних токова производње и промета семена и садног материјала, као и спречавање ширења болести и штеточина.

7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

За спровођење Нацрта закона прописани су адекватни рокови за доношење потребних правилника којим би се извршила комплетна имплементацију Маркетинг Директива ЕУ, јер сам закон за то није довољан.

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА АНАЛИЗУ РИЗИКА (ПРИЛОГ 10)

1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

Нацрт закона сачинили су представници Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде - Управе за заштиту биља.

У току израде нацрта закона спроведене су консултације у складу са Законом о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18) и Уредбом о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика („Службени гласник РС”, број 8/19).

Консултације су спроведене у периоду од 29. јула до 13. августа 2024. године, објављивањем Обавештења о отпочињању израде Нацрта закона путем сајта е - консултације и сајта Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, којим је ово министарство позвало представнике државних органа и организација, удружења, привредних субјеката, стручне јавности, као и друге заинтересоване стране да се упознају са текстом радне верзије Нацрта закона и да дају своје коментаре, сугестије и предлоге на е-mail адресу seme@minpolj.gov.rs.

Све пристигле примедбе, предлози и сугестије размотрени су и анализирани у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, ради сагледавања могућности њиховог интегрисања у текст Нацрта закона, с циљем унапређења законских решења. Након разматрања, одлучено је да се прихвате предлози да се: прецизира да произвођач семена заштићене сорте која је уписана у Регистар заштићених биљних сорти мора бити носилац права оплемењивача или имати овлашћење носиоца права оплемењивача или имати закључен уговор о лиценци; допуни одредба којом се прописује да произвођач семена може да производи и семе сорте која припада групи и врсти која се не уписује у Регистар сорти, ако поседује податке описа и карактеристике сорте или биљне врсте; измени формулација код контроле под надзором; прецизира да мешавине одређених врста, сорти и категорија семена морају бити тачно обележене; прецизира да може да се увози и садни материјал који припада групи и биљним врстама које се не уписују у Регистар сорти; као и да се допуни одредба да послове фитосанитарног инспектора и граничног фитосанитарног инспектора

може да обавља и лице које има стечено високо образовање из научне области биотехничке науке - одсек хортикултуре и пејзажне архитектуре и хортикултуре.

Такође, спровођење изабране опције представља приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду, у складу са Планом усаглашавања прописа са прописима ЕУ, према Националном програму усаглашавања прописа (НПАА), где је крајњи рок за усаглашавање свих прописа из области Поглавља 12 IV квартал 2026. године.

2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

За спровођење закона у делу трошкова контроле производње семена и садног материјала обезбеђена су средства у буџету Републике Србије, а с обзиром да ће Нацрт законс у одређеном делу имати одложену примену средства ће се обезбеђивати за наредне године, јер трошкови из буџета биће надокнађени приходима који ће се обезбеђивати у буџету у складу са законским решењима, тако да се неће стварати додатни трошак за буџет Републике Србије

3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Не.

4827025.0125.11/1